

Trisdešimt pirmoji pamoka

Lesson 31

LAIŠKAS IŠ VILNIAUS

Vilnius, 1940. II. 17.

Brangūs tėveliai,

Aš tik vakar vakarė atvažiavau į Vilnių. Jėigu būčiau žinójes, kàd Vilnius tóks gražus miėstas, taĩ būčiau daũg anksčiaũ atvažiãves. Bė tó, vakar Vilniuje ir̃ visojė Lietuvojė bũvo švenčiamà Nepriklausomýbės Švenťė — Vasãrio 16-ji (šešiólíktoji), taĩ viskas bũvo labaĩ įdomũ. Vasãrio šešiólíktoji yrà Lietuvojė maũdaũg kaĩp Líepos 4-ji (ketvirtóji) Amėrikoje. Vilniuje bũvo daũg parãdũ, koncėrtũ, visuĩr plevėsãvo vėliãvos: geltóna, žalià, raudóna . . .

Kàd àš žinóčiau, kàs Jũms įdomũ, taĩ daũg parašýčiau. Bėt kadãngi àš esũ labaĩ pavaĩgęs, o visókiũ įspũdžiũ turiũ daugýbė, taĩ tik norėčiau Jũms pranėšti, kàd esũ kelionė labaĩ patėnkintas. Norėčiau Vilniuje ilgiaũ pabũti, jėigu Jũs mán galėtute atsiũsti daugiau pinigũ . . .

Prašaũ mán parašýti, kàs Jũms įdomũ, taĩ tadà daugiau parašýsiu. Ir̃ gál mán rytój pasiũstute kókius penkis šimtũs dóleriũ . . .

Jũs mylĩs sũnũs

Jũrgis.

VOCABULARY

jéigu — if	kadángi — because
tóks, tokia (3) — such	visóks, visókia (1) — of all kinds, various
anksčiaũ — earlier	daugybé (1) — multitude, mass
bè tō — in addition to that, moreover	pranēsti (prānešu, prāneša, pranēš) — to inform, to let know, to announce
švęsti (šveñčia, šveñtė, švęs) Irreg.: švenčiũ, šventl, šveñčia; šveñčiame, šveñčiate, šveñčia — to celebrate	atsiũsti (atsiunčiũ, atsiuñčia, àtsiuntė, atsiũs) Irreg.: atsiunčiũ, atsiuntl, atsiuñčia; atsiuñčiame, atsiuñčiate, atsiuñčia — to send
taĩ — (here) so, thus, then	kóks, kokià (3) — what kind, how
maždaũg — approximately	kókius penkis šimtũs — about 500 dollars (or so)
parādas (2) — parade	
plevėsũoti (plevėsũoja, plevėsãvo, plevėsũs) — to flutter (in the wind), to sway	
vėliava (1) — flag	

GRAMMAR

31.1 The Subjunctive Mood.

The subjunctive is formed by removing the infinitive ending *-ti* and adding the endings listed below:

Singular	Plural
1. rašý-čiau	rašý-tume*
2. rašý-tum	rašý-tute
3. rašý-tũ	rašý-tũ

31.2 The subjunctive mood may be used in both the main clause and the if-clause of a sentence which contains a contrary-to-fact condition. Examples:

- 1) *Jéigu àš búčiau turtingas, àš nusipirkčiau batũs.* — If I were rich, I would buy (some) shoes.
- 2) *Jéigu jis bútu protingas, taĩp nedarytu.* — If he were wise, he would not do (it).
- 3) *Jéigu jis parašytu jũms láiškã, jũs apsidžiaũgtute.* — If he would write you a letter, you would rejoice.
- 4) *Jéi tu padétum, àš tuõj baĩgčiau.* — If you would help, I would finish immediately.
- 5) *Jéi prašytum, gáutum.* — If you would ask, you would receive.
- 6) *Jéi paieškótum, ràstum.* — If you would seek, you would find.

* Next to *mės rašýtume* and *jũs rašýtute*, longer forms are used in various writings: *mės rašýtumém(e)*, *jũs rašýtumèt(e)*.

Note, however, that if there is no contrary-to-fact condition, then the subjunctive mood is not required, e.g. *Jéi galésiu, atešiu*. — If I can, I shall come. (The future tense—not the present, as in English—is used with *jéi* ‘if’, when a future time is implied.) An example with the present tense: *Jéi nežinaĩ, nekalbék*. — If you don’t know, don’t say (anything).

31.3 The subjunctive mood is also used to express purpose, generally with the subordinating conjunction *kàd* ‘that’, in order that’. Examples:

- 1) *Jis nóri, kàd àš dirbčiau*. — He wants me to work. (Lit.: He wants that I should work.)
Note that in Lithuanian you cannot use the object of a verb of wishing or saying as the subject of an infinitive as you can in English.
- 2) *Màno draūgas pràšo, kàd àš tai padaryčiau*. — My friend asks me to do it.
- 3) *Kàd tù prasmègtum!* — May you fall through. (Expression equivalent to English ‘May the deuce take you.’)
- 4) *Kàd iř kaĩp prašýtum, negáusi*. — No matter how much you may (would) beg, you’ll not get (it).

31.4 The Subjunctive Progressive Tense.

The subjunctive progressive is a compound of the subjunctive of the verb *búti* plus the present active participle of the verb in question (with the prefix *be-*).

rašýti ‘to write’

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
1. búčiau berašąs,	berāšanti	bútume berašā,	berāšančios
2. bútum berašąs,	berāšanti	bútute berašā,	berāšančios
3. bútu berašąs,	berāšanti	bútu berašā,	berāšančios

Examples:

- 1) *Dabař àš jaũ búčiau bemiegąs, jéigu nè tàs triùkšmas*. — I would be asleep (sleeping) now, if it weren’t for that noise.
- 2) *Ji bútu jaũ bedirbanti, jéigu nè lietūs*. — She would be working already, if it weren’t for the rain.

31.5 The Subjunctive Preterit.

The subjunctive preterit is a compound of the subjunctive of the verb *būti* plus the past active participle of the verb in question.

rašyti 'to write'

Singular		Plural	
Masculine	Feminine	Masculine	Feminine
1. būčiau rāšęs,	rāšiusi	būtume rāšę,	rāšiusios
2. būtum rāšęs,	rāšiusi	būtute rāšę,	rāšiusios
3. būtų rāšęs,	rāšiusi	būtų rāšę,	rāšiusios

31.6 Examples of the use of the subjunctive progressive and the subjunctive preterit:

- 1) *Būtum berašąs laišką, jėigu nebūčiau sutrukęs.* — You would (still) be writing the letter, if I had not disturbed (you).
- 2) *Kàd būtume tiesiog važiavę, dabar jau būtume bėvę miestė.* — If we had come directly, then we would already have been in the city.
- 3) *Jėigu būtum strėpiai mėkėsis, tai būtum geriaū baigęs pradinę mokėklą.* — If you had studied diligently, then you would have finished primary school better.
- 4) *Kaip gardžiaū jis būtų iš savęs juokėsis, jėigu būtų pats savė iš šaliės mātęs.* — How heartily he would have laughed at himself, if he could have seen himself from outside.

EXERCISES

A. *Questions.* 1. Kàm Jurgis rāšo laišką? 2. Kā jis būtų dāres, jėigu jis būtų zinójęs, kàd Vilnius yrà tóks gražus miestas? 3. Kokià švehtë būvo švenčiamà Lietuvojė? 4. Kuř būvo daūg koncertų, parādų? 5. Kokià yrà Lietuvos vėliava? 6. Ař Jurgis yrà patėnkintas kelionė? 7. Kuř jis norėtu ilgiaū pabūti. 8. Kodėl jis prāšo savo tėvū atsiūsti jam daugiau pinigū? 9. Kadà jis daugiau parašys savo tėvams? 10. Kiek jam reikia pinigū?

B. *Give the subjunctive present and subjunctive preterit tenses of the following verbs: būti, eiti, važiuoti, matyti, rašyti, skaityti.*

C. *Change the following real if-clauses into the contrary-to-fact statements, referring to the present time and to the past: Example: (Real if-clause): Jėigu aš turėsiu laiko, tai aš ateisiu. (Contrary-to-fact if-clause referring to the present time): Jėigu aš turėčiau*

laiko, tai aš atečiau. (Contrary-to-fact if-clause referring to the past time): Jėigu aš būčiau turėjęs laiko, tai aš būčiau atėjęs.

1. Jėigu aš važiuosiu į Lietuvą, tai aš gyvensiu Vilniuje. 2. Jėigu jūs norite gerai išmókti lietuviškai, tai turite važiuoti į Lietuvą. 3. Jėigu aš turėsiu automobilį, tai aš važiuosiu į Kanadą. 4. Jėigu laukė lýja, tai mės negálime eiti į mokýklą. 5. Jėigu jis bús gėras studentas, tai jis išmóks gerai lietuviškai kalbėti, skaitýti ir rašýti.

D. *Translate into Lithuanian:* 1. If I were rich, I would give you a thousand dollars. 2. If I had been rich, I would have given you a hundred dollars. 3. If I lived in Lithuania, I would know Lithuanian very well. 4. If I had lived in Lithuania, I would have known Lithuanian very well. 5. I would go to Canada if I had a new car. 6. I would have gone (važiuóti) to Canada, if I had had a new car. 7. If I had more time, I would help you. 8. I would have helped you, if I had had more time. 9. Our teacher would buy this expensive book, if he had money. 10. Her teacher would have bought this fine book, if she had had the money. (For *money* use *pinigų*, a partitive genitive plural.)

CONVERSATION

JEIGU AŠ TURĖČIAU MILIJONĄ DOLERIŲ . . .

Aldona: 1. Jėigu aš turėčiau milijoną dólerių, tai aš tuojaũ važiuóčiau į Itáliją . . .

Jonas: 2. Į Itáliją?! O kã gi tú teĩ darýtum?

Aldona: 3. Aš visiškai niėko nedarýčiau, ó tik gyvėčiau gražiausioje viloje kuĩ nors Ròmos priėmiestyje, kasdiėn eičiau į La Scala óperą . . .

Jonas: 4. Pirmiaũ táu reikėtų geriaũ susipažinti sũ geográfija: La Scala yrà nė Ròmoje, ó Milanė!

Aldona: 5. Tai kàs? Tú tai jaũ labai gudrùs! O kã gi tú darýtum, jėigu tú turėtum milijoną dólerių?

Jonas: 6. Aš . . . hm . . . Pirmiausia padėčiau pinigùs į bánką, ó paskuĩ jaũ sugalvóčiau, kã darýti . . . Bėt tai tik tavo túščios svajónės. Geriaũ pagalvótum, kã mės šiañdien darýsime.

Aldona: 7. Eikime į kiną!

Jonas: 8. Ir aš norėčiau eiti, bėt neturiũ pinigũ . . .

- Aldona:* 9. Jéigu bútum vāsarą ilgiaū dirbęs fabrikè, taĩ dabař turétum pinigų. Ař táu paskólinčiau, jéigu žinóčiau, kàd mán greĩtai gražĩnsi.
- Jonas:* 10. Taĩgi, bútu geraĩ, kàd ař turėčiau nórs penkis dólerius . . .

IF I HAD A MILLION DOLLARS . . .

- Aldona:* 1. If I had a million dollars, I would go to Italy right away . . .
- Jonas:* 2. To Italy?! And what would you do there?
- Aldona:* 3. I would not do anything at all. I would just live in the most beautiful villa somewhere in a suburb of Rome. I would go to La Scala every day . . .
- Jonas:* 4. First, you should get better acquainted with geography: La Scala is not in Rome, but in Milan!
- Aldona:* 5. So what? You are really a clever one! And what would you do, if you had a million dollars?
- Jonas:* 6. I . . . hm . . . First of all, I would deposit the money in a bank, and then I would figure out what to do (with it) all right . . . But these are only your empty dreams. You had better think over what we are going to do today.
- Aldona:* 7. Let's go to the movies!
- Jonas:* 8. I would like to go, too, but I have no money . . .
- Aldona:* 9. If you had worked longer at the factory in the summer, you would now have (some) money. I would lend it to you, if I knew that you would return (it) soon (to me).
- Jonas:* 10. Gee, it would be nice, if I had at least five dolars . . .

NOTES:

3. *visiřkai niėko* — lit. 'completely nothing'.
4. *taĩ jaũ* — lit. 'so already'; idiomatically: 'really, indeed'.
5. *svajónė*s — lit. 'day-dreams, reveries, imaginings'.
6. *iř* — here it means 'too, also'.
9. *pinigų* — gen. plural of *pinigai* 'money'. Sing. *pinigas* is used only to indicate a single individual coin.
10. *nórs* — it means 'although' as a conjunction, but here as an adverb it means 'only, at least'.